

**SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 28/2014 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om extra pension för idrottsutövare och om ändring av 9 § i lagen om garantipension

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2014 regeringens proposition med förslag till lagar om extra pension för idrottsutövare och om ändring av 9 § i lagen om garantipension (RP 137/2014 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Ställningstagande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. (KuUU 10/2014 rd). Utlåtandet återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Hannu Tolonen, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringssekreterare Tiina Muinonen, social- och hälsovårdsministeriet
- styrelseledamot Veikko Kankkonen, Suomen Olympiavoittajat ry
- specialsakkunnig Petri Heikkinen, Valo, Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att en lag om extra pension för idrottsutövare ska stiftas. Syftet med propositionen är att inrätta ett pensionssystem som premierar finländska OS-vinnare. Då pensionen beviljas bör idrottsutövarens utkomstmöjligheter beaktas.

I propositionen föreslås dessutom att lagen om garantipension ändras. Ändringen är av teknisk natur.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet ställer sig i likhet med kulturutskottet bakom att framgångsrika finländska idrottsutövare tillförsäkras en tryggare ålderdom genom att det i enlighet med propositionen möjliggörs att 60 år fyllda OS-vinnare enligt prövning kan beviljas en premierande pension. Den extra pensionen kan komplettera arbetspensionsskydd som uteblivit på grund av idrottskarriären och samtidigt tjäna som bevis på uppskattning för idrottarens prestationer. Det är också ändamålsenligt att kunna bevilja en bestående förmån i form av extra pension i stället för årliga stödbeslut.

Extra pension för idrottsutövare är en behovsprövad förmån som beviljas inom ramen för ett anslag som reserveras i statsbudgeten. Utöver OS-vinnare kan pensionen också tilldelas före detta idrottsutövare som har gjort en betydande internationell idrottskarriär även om karriären inte omfattar en OS-seger. Pensionen kan av särskilda skäl beviljas också en före detta idrottsutövare som inte har fyllt 60 år. Enligt propositionsmotiven kan ett särskilt skäl vara t.ex. bestående arbetsoförmåga.

Enligt 2 § i lagförslaget ska idrottsutövarens förmögenhetsställning och hans eller hennes utkomstmöjligheter i övrigt beaktas då pension beviljas. I motiven konstateras att idrottspension inte kan beviljas om personens pensions- och andra permanenta inkomster folkpensionsinkomster undantagna är dubbelt så stora som konstnärspensionen. Konstnärspensionen är för närvarande 1 301,36 euro i månaden. Extra idrottspension beviljas som full pension om inkomsterna är mindre än konstnärspensionen och som delpension om inkomsterna överskrider konstnärspensionen. Delpensionen är hälften av den fulla pensionen.

I propositionsmotiven jämföras den nya extra pensionen för idrottsutövare i flera punkter med extra konstnärspension. Idrottspensionen definieras i hög grad genom motiveringar och genom hänvisningar till tillämpningspraxis för konstnärspensionen. Det är mycket problema-

tiskt med tanke på pensionsdefinitionen. Konstnärspensionen är inte lagstadgad. Beviljandet av konstnärspensionen baserar sig på ett beslut av statsrådet från 1974. Utskottet anser att den föreslagna regleringen inte är tillräckligt exakt. Utskottet anser det nödvändigt att de i motiven nämnda faktorerna som påverkar beviljandet och beloppet av pensionen framgår av lagen.

Därför föreslår utskottet att lagförslaget 2 § ändras så att där föreskrivs om beloppet på idrottspensionen och om hur personens inkomster inverkar på hur pensionen bestäms. Den fulla idrottspensionens belopp på 2014 års nivå är 1 319,06 euro i månaden. Delpensionen uppgår till hälften av beloppet av den fulla pensionen. Då pensionen beviljas ska hänsyn tas till sökandens i beskattningen fastställda pensionsinkomster och andra permanenta inkomster med undantag för folkpensionsinkomster. Sökandens tillgångar inverkar inte på pensionen eftersom uppgifter om tillgångar inte längre kan fås av myndigheterna. Om sökandens inkomster enligt till ansökan fogad utredning understiger beloppet på idrottspensionen beviljas pensionen till fullt belopp. Om inkomsterna överskrider beloppet på idrottspensionen beviljas pensionen som delpension. Om däremot inkomsterna överskrider beloppet på idrottspensionen multiplicerad med två kan pensionen inte beviljas. Beloppet på pensionen för idrottsutövare binds till ändringar i pris- och lönenivå enligt vad som föreskrivs i 98 § pensionslagen. Med anledning av den föreslagna ändringen stryks 5 § som obehövlig.

I beviljandet av extra pension för idrottsutövare ingår prövning trots att regleringen preciseras. Utskottet vill betona att vid prövning av pensionsbeslut bör förutsättningarna för beviljande bedömas konsekvent för att de som får pension ska bli jämlikt bemötta och systemet med idrottspension ska upplevas som rättvist. Utskottet vill ytterligare betona att utövare av handikappidrott bör vara likställda med andra idrottsutövare när beviljandet av pensionen prövas.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

*godkänner lagförslag 1 med ändringar
(Utskottets ändringsförslag).*

*godkänner lagförslag 2 utan ändringar
och*

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om extra pension för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
(Som i RP)

*Den extra pensionen för idrottsutövare är
1319,06 euro i månaden. Delpensionen uppgår
till hälften av beloppet av den fulla pensionen.*

2 §

Extra pension för idrottsutövare kan beviljas antingen som full pension eller som delpension. *Då pensionen beviljas ska idrottsutövarens möjligheter att försörja sig beaktas. Pensionen kan beviljas som full pension om sökandens vid beskattningen fastställda pensionsinkomster och andra permanenta inkomster, folkpensionsinkomster undantagna, är lägre än idrottspensionen. Pensionen beviljas inte om sökandens vid beskattningen fastställda pensionsinkomster och andra permanenta inkomster, folkpensionsinkomster undantagna, överskrider beloppet på den i budgeten fastställda fulla pensionen multiplicerat med två.*

Både pension som utbetalas och pension som beviljas justeras kalenderårsvis enligt vad som föreskrivs i 98 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

3 och 4 §
(Som i RP)

5 §
(Utesl.)

5 och 6 §
(Som 6 och 7 § i RP)

ShUB 28/2014 rd — RP 137/2014 rd

Helsingfors den 28 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Ari Jalonen /saf
Johanna Jurva /saf
Merja Kuusisto /sd
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /saml

Mikael Palola /saml
Terhi Peltokorpi /cent
Sari Sarkomaa /saml
Hanna Tainio /sd
Anu Vehviläinen /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.